

Latvijas Dizaina padome
2024.gada 10.aprīlī plkst.15.15, attālināti MS Teams un klātienē Kultūras ministrijas Lielajā zālē
Protokols Nr. 4/2024

Piedalījās: Karine Kalniņa, Matīss Zvaigzne, Ieva Kalēja, Dita Danosa, Evija Taurene, Barbara Ābele, Armīns Skudra, Dzintra Purviņa, Ilze Kupča, Ina Ločmele, Kortnija Māra Gurtlava (DMDM), Ilze Buligina, Dagnija Andersone, Kārlis Kalniņš, Barbara Freiberga, Ieva Erele, Evija Taurene, Jānis Lielpēteris, Beatrise Lasmane (LMA).

Vadīja: Karine Kalniņa

Dienaskārtība:

1)Latvijas dizaina starptautiskā reprezentācija un dizaina eksporta prioritātes.
Dita Danosa – dizaina uzņēmumu viedokļu aptauja par Latvijas dizaina starptautisko reprezentāciju (īsa prezentācija) / kopā **30 min**

2)Dita Danosa - paveiktais un plānotais, rīcības soļi jautājumā par dizaina konkursiem/ diskusija
– **20 min**

3)Dizaina padomes priekšsēdētāja un priekšsēdētāja vietnieka vēlēšanas/ 20 min

4)Prezentācijas/ 50 min

Nacionālais kultūras centrs/I.Kupča

VARAM/A. Skudra

Ekonomikas ministrija /B.Hermansone

- **Latvijas dizaina starptautiskā reprezentācija un dizaina eksporta prioritātes**

D.Danosa: prezentē Latvijas Dizaina centra veikto pētījumu, lai nokartētu būtiskākos dizaina nozares starptautiskos pasākumus, kuri ir svarīgi nozarei. Tika veikta priekšizpēte, iztaujāti ārvalstu partneri, apzināti potenciālie starptautiskie pasākumi. Anketā tika piedāvāts gan atzīmēt kādu no piedāvātajiem variantiem, gan ierakstīt savu. Tika saņemtas 33 atbildes (kopumā uzņēmumi ar kopējo apgrozījumu 19 miljonu vērtībā). Lielāko atzinību iemantoja šādas starptautiskas izstādes: “Maison&Objet” (Parīze, Francija), “3 Days of Design” (Kopenhāgena, Dānija), “Salon del Mobile” (Milāna, Itālija), Londonas Dizaina biennāle.

Savukārt par nozīmīgākajiem apbalvojumiem tika atzīts “Red Dot”, “Deezen Award”, “German Design Award”, “New European Bauhaus Award”, “IF Design Award”, “A, Design Award”.

K.Kalniņa: skaidro, ka Ekonomikas ministrija ir piešķīrusi LIAA papildus budžetu(6 milj gadā) eksportspējas stiprināšanai nozarēs (Programmas mērķis ir veikt apropriācijas pārdali no budžeta resora "74. Gadskārtējā valsts budžeta izpildes procesā pārdalāmais finansējums" programmas 23.00.00 "Valsts atbalsta programmas" uz Ekonomikas ministrijas budžeta programmām 28.00.00 “Ārējās ekonomiskās politikas ieviešana”, 30.00.00 “Tūrisma politikas ieviešana” un 97.00.00.

“Nozaru vadība un politikas plānošana”, kā arī precizēt bāzes finansējumu 2025.-2026.gadam, nodrošinot finansējumu, kas nepieciešams eksporta veicināšanas un investīciju piesaistes aktivitāšu īstenošanai 2024., 2025. un 2026.gadā.)

Šis finansējums neparedz papildu līdzekļus esošajai LIAA īstenotajai eksporta programmai atbilstoši Eiropas Komisijas uzstādītajiem RIS3 mērķiem (Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.-2027.gadam 1.2.3.specifiskā atbalsta mērķa “Veicināt ilgtspējīgu izaugsmi, konkurētspēju un darba vietu radīšanu mazajiem vidējiem uzņēmumiem, tostarp ar produktīvām investīcijām” 1.2.3.1.pasākumam “Atbalsts mazo un vidējo uzņēmumu inovatīvas uzņēmējdarbības attīstībai”).Savukārt jaunā programma tiks finansēta no valsts budžeta, to administrē tikai LIAA un tās ietvaros paredzēts budžets konkrētām sadaļām:

1)Eksporta veicināšanas pasākumi ārvalstīs: 350 000 EUR gadā

2)Nozaru atpazīstamības veicināšana: 1 390 000 EUR gadā

3)Tirdzniecības misijas: 1 716 052 EUR gadā

4)Nacionālie stendi starptautiskās izstādēs ārvalstīs (tostarp, pārstāvētās nozares: pārtika, radošās industrijas, mašīnbūve, medicīnas pakalpojumi; ārvalstu tūroperatori, starptautisko pasākumu organizētāju, ārstu, profesionālo organizāciju un asociāciju pārstāvji u.c.): 640 000 EUR gadā.

Ar Eksporta programmas pilno aprakstu un mērķiem var iepazīties Tiesību aktu projektu publiskajā portālā, Nr.24-TA-321 [Tiesību akta projekts Nr. 24-TA-321 "Par aropriācijas pārdali"](#).

K.Kalniņa aicina izdiskutēt un vienoties par konkrētiem pasākumiem, kas dizaina nozarei ir svarīgi, un, par kuru prioritāti Kultūras ministrija varētu diskutēt ar LIAA. Norāda, ka dizaina nozare varētu gūt atbalstu šajās programmas sadaļās:

- 1) Nozaru atpazīstamības veicināšana
- 2) Nacionālie stendi starptautiskās izstādēs ārvalstīs.

B.Ābele: iebilst, jo dažāda profila ražotājiem vai uzņēmumiem ir sarežģīti izvēlēties vienu kopīgu izstādi vai ekspozīciju, jo katram ir atšķirīgi mērķi.

K.Kalniņa: skaidro, ka finansējums būtu skatāms Latvijai kopumā, bet diemžēl praksē ir jāskata un jāmēģina lobēt atbilstoši nozares interesēm. Aprīļa beigās plānota saruna ar LIAA, EM pārstāvjiem, kur Kultūras ministrijai būs iespēja LIAA sniegt priekšlikumus par konkrētiem dizaina nozarei svarīgiem pasākumiem.

B.Ābele: norāda, ka neuzskata, ka spēs vienoties par atsevišķiem pasākumiem. Ir jau bijuši veiksmīgi LIAA ekspozīciju stendi dažādās starptautiskās mesēs.

K.Kalniņa: komentē, ka, atsaucoties uz valsts tēla stratēģiju, nav zināms līdz šim, pēc kādiem kritērijiem tiek izvēlēta dalība starptautiskās izstādēs. Tomēr var spēcīgi argumentēt, ka dizaina nozarei arī ir jābūt starptautiski pārstāvētai un piedāvājot LIAA konkrētus pasākumus, kas nozarē jāatbalsta.

I.Kalēja: iesaka izvēlēties izstādi "3 Days of Design" Kopenhāgenā, Dānijā, jo tā fokusējas tieši uz roku darba pievienoto vērtību izvēlšanu produktu dizainā. Saredz atdevi un vērtību Latvijas dalībai tajā.

D.Andersone: stāsta, ka ir atšķirība starp dizaina pakalpojuma sniedzējiem un dizaina produktu ražotājiem. Tādiem uzņēmumiem kā H2E produktu dizaina izstādes nav prioritāte, bet būtu svarīga dalība starptautiskos konkursos, tāpat arī semināros.

I.Kalēja: komentē, ka dalība starptautiskos konkursos interesē visas dizaina jomas, tikmēr dalība izstādēs, mesēs būs vairāk piemērota zīmoliem, uzņēmumiem, kuri ražo produktu dizainu.

K.Kalniņa: piebilst, ka LIAA ir izveidot eksportspējas programma, kur var pieteikties konferencēm arī pakalpojuma dizaineri - <https://business.gov.lv/atbalsta-programmas/eksporta-atbalsta-darbibu-plans#atbalstamas-darbibas-un-atbalsta-apmers>

Dz.Purviņa: vērs uzmanību, ka būtu jānofokusējas uz konkrētām dizaina izstādēm un notikumiem, vienlaikus jālūdz arī LIAA pārstāvjiem skaidrot, ko esošās eksporta programmas sadaļas paredz, kāds atbalsts, un, vai tajās var kvalificēties konkrētie nozarei svarīgie notikumi.

K.Kalniņa: apkopo klātesošo viedokļus un vienojas piedāvāt LIAA noteiktu notikumu, aktivitāšu topu, iekļaujot arī dalību konkursos.

- **Paveiktais un plānotais, rīcības soļi jautājumā par dizaina konkursiem**

D.Danosa: stāsta, ka ir izveidota mikro ekspertu darba grupa, kas strādā pie dizaina iepirkuma jautājuma. Tuvākā publiskā saruna par labo praktiski dizaina iepirkumos plānota 23.aprīlī plkst.15.00 tiešsaistē - "Kā labi organizēt dizaina iepirkumu?". Saruna notiks sadarbībā ar "Sorainen" Latvija advokātu biroju, Latvijas Mēbeļu ražotāju asociāciju, LADC, Latvijas reklāmas asociāciju.

D.Andersone: uzsver, ka atšķiras pakalpojuma un produkta publisko iepirkumu procesi. Dizaina birojs H2E vienlaikus nodarbojas arī ar valsts pārvaldes vai pašvaldību darbinieku izglītošanu, kuri organizē iepirkumus. Biroju bieži aicina piedalīties publiskajos iepirkumos, un H2E velta laiku, skaidrojot atbildes vēstulē, kāpēc nepiedalās konkursā ar cerību, ka to turpmāk ņems vērā. Atbalsta diskusijas uzsākšanu par iepirkumiem.

Piebilst, ka mainīt Publisko iepirkumu likumu būtu ļoti sarežģīti, bet būtu nepieciešamas vadlīnijas publiskajiem iepirkumiem un konkursiem dizaina jomā. Arhitektūras nozarē šādas vadlīnijas ir izstrādājuši Latvijas Arhitektu savienība:

- 1) Konkursu labas prakses vadlīnijas:

<https://www.latarh.lv/storage/files/konkursu%20labas%20prakses%20vadl%C4%ABnijas.pdf>

- 2) Rekomendācijas saimnieciski izdevīgāka piedāvājuma vērtēšanas kritērijiem iepirkumiem arhitektūras un ēku projektēšanas jomā.

<https://www.iub.gov.lv/lv/jaunums/rekomendacijas-SIP-arhitekturas-un-projektesanas-joma>.

D.Balode aicina arī dizaina nozarē tādas veidot. Piemēram, tostarp veicināt valsts ierēdņu domāšanas maiņu, lai nedominētu lielākoties tikai cenu aptaujas, vai atklātie konkursi, kuros dizaineriem tiek prasīts izstrādāt metu vai skici. Jo var tikt organizēti arī konkursi, kuros tiek vērtēta pretendenta kvalifikācija.

- **Dizaina padomes priekšsēdētāja un priekšsēdētāja vietnieka vēlēšanas**

Dz.Purviņa: Dizaina padomes nolikuma 5.punkts nosaka, ka padomes locekļi no sava vidus ar vienkāršu balsu vairākumu, atklāti balsojot, ievēl priekšsēdētāju un vietnieku.

B.Ābele: rosina par Dizaina padomes priekšsēdētāju izvirzīt Karine Kalniņu.

Klātesošie nobalso paceļot rokas par Karine Kalniņas kandidatūru Latvijas Dizaina padomes priekšsēdētājas amatam:

No 18 PAR balso 15 un 3 ATURAS.

I.Elere, I.Kupča, E.Taurene: rosina balsot par esošo sastāvu, trīs padomes vietniekiem - D.Danosu, I.Elere, J.Lielpēteris.

Klātesošo nobalso paceļot rokas par D.Danosas, I.Eleres, J.Lielpētera kandidatūru Dizaina padomes priekšsēdētāju amatam:

No 18 PAR balso 15 un 3 ATURAS.

Tiek apstiprināts Latvijas Dizaina padomes priekšsēdētāja – Karine Kalniņa un trīs vietnieki - D.Danosa, I.Elere, J.Lielpēteris.

- **Dizaina padomes dalībnieku prezentācijas**

K.Kalniņa aicina tos, kuri ir sagatavojuši prezentācijas, iekļauties 5 minūšu stāstījumā. Savukārt klātesošo aicina piefiksēt, kas no dzirdētā ir jaunums, kā arī atziņas pēc sēdes iesūtīt K.Kalniņai uz e-pastu – karine.kalniņa@liaa.gov.lv

Atgādina, ka visas prezentācijas ir apskatāmas saitē: [prezentācijas būs, atrodamas Google drive mapē](#).

Prezentācijas:

- Latvijas Nacionālais kultūras centrs/I.Kupča;
- Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija / A.Skudra;
- Ekonomikas ministrija /B.Hermansone

Sēde tiek slēgta: plkst.17.30

Protokolēja: Ina Ločmele

Sanāksmes vadītāja: Karine Kalniņa